

SLOVENIJA, OD KOD LEPOTE TVOJE?

Teja Šuštar, dipl. vzgojiteljica predšolskih otrok,
Vrtec Litija

Spoznavanje države, v kateri živimo, je lahko za predšolske otroke zelo navdihujoče in razgibano, posebno takrat, ko k aktivnemu sodelovanju povabimo tudi njihove starše. Preko projekta Slovenija, od kod lepote tvoje? so otroci spoznali, da je naša Slovenija res čudovita dežela, s številnimi znamenitostmi. Otroci so preko različnih dejavnosti razvijali zavest o državni pripadnosti in pridobili nova znanja o svoji lastni domovini.

UVOD

Vse skupaj se je pričelo, ko je nekega ponedeljkevega jutra v igralnico prišla deklica in začela s pripovedovanjem, da je bila prejšnji dan na letališču Jožeta Pučnika. S seboj je imela maketo Adriinega letala. Na zemljevidu Slovenije (kjer so označene znamenitosti in slovenske značilnosti) so otroci hitro našli Brnik, kraj, kjer vzletajo in pristajajo letala. Zemljevid je pri otrocih zbudil veliko zanimanje, zato sem se odločila, da ga prilepim kar na tla igralnice, da so ga otroci vsakodnevno lahko gledali.

NAŠ PROJEKT SLOVENIJA, OD KOD LEPOTE TVOJE?

Projekt Slovenija, od kod lepote tvoje? je potekal v oddelku, kjer so bili otroci stari od 2 do 6 let. Cel mesec maj so otroci spoznavali in odkrivali značilnosti in znamenitosti naše države. Pri projektu so sodelovali tudi njihovi starši, kar je še dodatno pripomoglo, da je bil projekt kakovostno izpeljan in je pri otrocih pustil res velik vtis.

J. Valentinčič je že leta 1981 zapisal, da uspešno sodelovanje s starši postaja tudi merilo pri vrednotenju prizadevanj vrtca, da se vključuje v svoje okolje in postaja v njem pomembno kulturno-vzgojno središče. Temu sledi tudi Kurikulum za vrtce (1999), ki pravi, da je sodelovanje med vrtcem in starši pomemben vidik kakovosti predšolske vzgoje, saj prav to sodelovanje veliko prispeva k ustreznemu dopolnjevanju družinske in institucionalne vzgoje.

Cilji projekta

Otroci:

- spoznavajo znamenitosti in značilnosti svoje države,
- razvijajo zavest o državni pripadnosti,
- se seznanijo s pojmom državna himna in se naučijo slovensko himno Zdravljico,
- razvijajo naklonjen, spoštljiv in odgovoren odnos do domače države,
- se seznanijo s slovenskimi pregovori, plesi in slovenskimi pravljičami (Kurikulum za vrtce 1999).

POTEK DEJAVNOSTI

Za izhodišče načrtovanih dejavnosti našega projekta smo si pozorno ogledali t. i. otroški turistični zemljevid Slovenije, na katerem so označene njene znamenitosti in značilnosti. Otroke sem opozorila na črto, ki na zemljevidu predstavlja mejo naše države, in jih spodbudila, da si ogledajo obliko znotraj te črte: hitro so ugotovili, da je naša država po obliki podobna kokoški. Na zemljevidu so prepoznali slovensko zastavo, spoznali so, kako si sledijo barve na zastavi od zgoraj navzdol, ter pomen grba na zastavi. V likovnem kotičku so imeli otroci možnost likovno ustvarjati slovensko zastavo in grb zastave (Slika 1). V glasbenem kotičku so lahko poslušali slovensko himno Zdravljico.

Preko komunikacije, ki je potekala med otroki, sem opazila, da otroci že

Slika 1: Slovenski grb poznajo nekatere kraje, znamenitosti v naši domovini, saj so jih skupaj s starši že obiskali. Zato sem se odločila, da k sodelovanju povabim starše otrok. Skupaj z otrokom so si izbrali eno znamenitost ali slovensko značilnost ter pripravili krajši zapis ali fotografijo. Otroci so svoj izdelek predstavili pred prijatelji v skupini. Starši in otroci so se naloge lotili z veliko vnemo. V enem mesecu, kolikor časa je trajal projekt Slovenija, od kod lepote tvoje?, so otroci spoznali kar nekaj slovenskih znamenitosti: idrijsko čipko in klekljanje, slovensko tradicionalno hrano, Triglav in Aljažev stolp, Planico, Postojnsko jamo, Bled, grad Bogenšperk, slovensko morje in glavno mesto Ljubljana.

Za izhodišče našega projekta smo si pozorno ogledali t. i. otroški turistični zemljevid Slovenije, na katerem so označene njene znamenitosti.

Ob spoznavanju slovenskih znamenitosti so otroci tudi aktivno ustvarjali

• Triglav in Aljažev stolp

Otroci so spoznali, da je Triglav najvišja gora v Sloveniji, Aljažev stolp pa je majhna hišica na vrhu najvišje slovenske gore. Seznanili so se, da se ob nevihti vanjo lahko skrije pet ljudi. S tem podatkom so dobili občutek, kolikšna je velikost Aljaževega stolpa. Iz odpadnega materiala so izdelali približek Aljaževega stolpa: lepili so kartone, barvali, lakirali – ustvarili so si igralni kotichek, ki jim sedaj služi kot kotichek za umik od skupinske rutine. (Slika 2)

Izdelali so približek Aljaževega stolpa: sedaj jim služi kot kotichek za umik od skupinske rutine.

Slika 2: Igralni kotichek Aljažev stolp

• Planica

Preko fotografij so otroci spoznali in prepoznali Bloudkovo velikanko, našo največjo smučarsko skakalnico v Planici. Ob poslušanju Avsenikove Planice so zaplesali in se prelevili v skakalce ter se s kartonastimi smučmi spuščali po improvizirani letalnici (toboganu).

• Slovenska tradicionalna hrana

Otroci so s pomočjo kuharice pripravili in okušali najbolj značilno sladico v naši državi, orehovo potico. Napisali so tudi recept zanj in z dejavnostjo Orehova potica pripravo orehove potice tudi gibalno ponazorili – res odlična predstava! Najbolj so uživali, ko so se navidezno spremenili v sestavine, ki so potrebne za peko potice. Vsak od otrok je prevzel eno vlogo, brez katere testo ne bi vzhajalo (moka, kvas, slad-

kor, mleko, jajce, maslo, sol). V krogu so »zgnatli« vse sestavine, nato so testo pustili da nekaj časa počiva, za zaključek so dodali še nadev. Otroci so bili pri ponazarjanju sestavin zelo inovativni, uporabljali so vse nivoje gibanja in svoje celo telo. Zanimivo jih je bilo opazovati, kako so svoje začetne individualne vloge (sestavine) morali združiti (testo) in ob koncu, ko se je potica razrezala, ponovno razdružiti na dele. S skupnimi močmi so uspešno opravili izzive in bili ponosni na končen uspeh.

Skozi cel mesec maj so se v kuharskem kotichek igrali, da so kuharji/ice in da pripravljajo izključno slovensko tradicionalno hrano. Na jedilnem listu so lahko izbirali med govejo juho, štruklji, ajdovimi žganci, idrijskimi žlikrofi, prekmursko gibanico.

• Idrijska čipka – klekljanje

S pomočjo organizacije enega izmed staršev nas je obiskala prijazna go-

Slika 3: Prikaz klekljanja

Z dejavnostjo Orehova potica so pripravo orehove potice tudi gibalno ponazorili – res odlična predstava!

spa in otrokom predstavila svoj hobi – klekljanje. Otroci so se preizkusili v klekljanju, a pri tem niso bili najbolj uspešni. Spoznali so, koliko časa, vztrajnosti, natančnosti je potrebno, da nastane majhna čipka. Seznanili so se s pripomočki

in materiali, ki so potrebni za klekljanje: bula (valjast predmet, na katerega se vstavljajo čipke), papirci (na njih je s svinčnikom narisana oblika čipke), sukanec, kleklje. (Slika 3)

• Slovensko morje

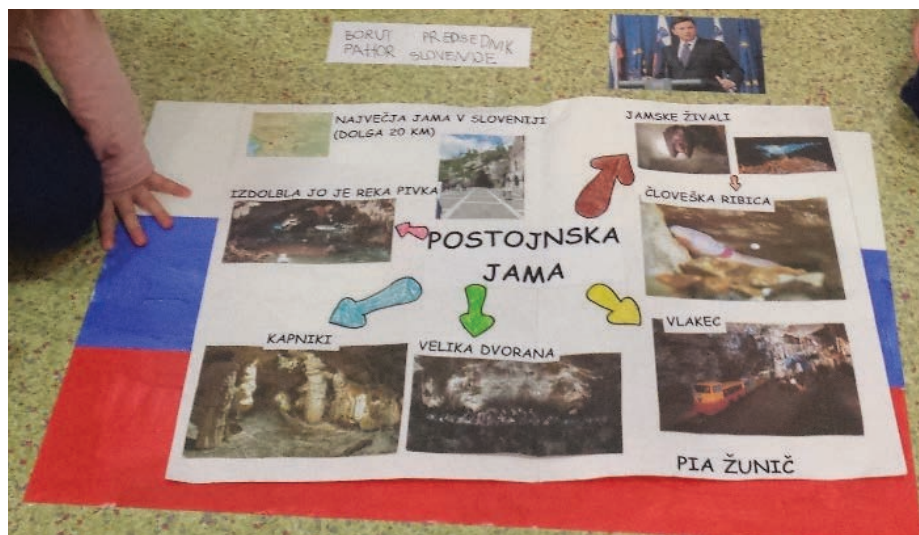
Otroci so na zemljevidu opazili, da naša država nima prav veliko morja. Kar nekaj otrok pa je vedelo, da iz našega morja solinarji pridobivajo zelo kvalitetno sol. Otroci so si ogledali posnetek pridobivanja soli iz morja in se preizkusili v hoji s solinarskimi čevlji (Slika 4). Okušali so različne izdelke iz slovenske soli. S pomočjo kamnov, mivke, vode, trave in soli so v igralnici ustvarili morje.

Slika 4: Hoja s solinarskimi čevlji

• Postojnska jama

Deklica je preko plakata, ki ga je doma pripravila skupaj s starši, predstavila eno najbolj znanih znamenitosti Slovenije, Postojnsko jamo

Slika 5: Plakat Postojnska jama

(Slika 5). Otrokom je pripovedovala o njenih glavnih značilnostih: človeška ribica, kapniki, vlakec, velika dvorana. Kar nekaj otrok je ob tem podoživljajo svoj obisk Postojnske jame in s pripovedovanjem zbudilo zanimanje tudi pri ostalih otrocih. Skupaj smo iz različnih materialov

Ustvarili smo približek makete Postojnske jame, ki je v nadaljevanju otrokom služila kot igralni kotichek.

ustvarili približek makete Postojnske jame, ki je v nadaljevanju otrokom služila kot igralni kotichek.

• Slovenski pregovori, plesi in pravljice

Kar nekaj pozornosti smo namenili tudi slovenskim pregovorom in slovenskim ljudskim plesom (Potujemo v Rakitnico, Abraham ōma sedem sinov, Lepa Anka kolo vodi). V času počitka so otroci vsak dan prisluhnili slovenskim pravljam: Kdo je Vidku napravil srajčico, Mojca Pokraculja, Zvezdica Zaspanka, Sapramiška, Muca Copatarica, O fižolčku, ogelčku in slamici, Hvaležni medved, ...

• Bled in Blejsko jezero

»Otoček sredi jezera, gori pa cerkvi-ca« je odmevalo iz naše igralnice. Otroci so v živo spoznali slovensko narodno nošo, harmoniko in se ob

zvokih zavrteli na Avsenikovo pesem Otoček sredi jezera. Preko slik so se seznanili s krajem Bled in njegovo turistično znamenitostjo, Blejskim jezerom (Slika 6). Spoznali in okusili so tudi znamenito blejsko kremšnito. Iz modelirne mase so oblikovali lectova srca.

Slika 6: Plakat Bled, Blejsko jezero

• Glavno mesto Slovenije: Ljubljana

Otroci so na zemljevidu Slovenije poiskali glavno mesto naše države. Ugotovili so, da Ljubljana leži približno na sredini »kokoške«. Spoznali so grb mestne občine Ljubljana, na katerem je naslikano obzidje s stolpom ter ljubljanski zmaj. Otroci so delili svoje izkušnje, da so grb že opazili na avtomobilskih tablicah. S tem so povezali svoje znanje, kar je za usvajanje in širjenje znanja seveda ključnega pomena. Otroci so se seznanili z nekaj značilnostmi Ljubljane: da je Ljubljana največje mesto v Sloveniji, da je tu ogromno šol (osnovnih, srednjih in fakultet), veliko muzejev. S preštevanjem so

otroci ugotovili tudi, da kar polovica očkov in mamic hodi v službo v Ljubljano.

• Grad Bogenšperk

Ob koncu projekta smo se skupaj s starši odpravili do nam najbližje kulturne znamenitosti Slovenije, obiskali smo grad Bogenšperk. Ogledali smo si ta znameniti grad, spoznali, kdo je bil Janez Vajkard Valvazor in se za zaključek podali še na trim stezo, ki se nahaja ob gradu.

ZA SKLEP

Slovenija, od kod lepote tvoje? je bil enomesečni projekt, ki je pri otrocih pustil velik pečat. Otroci so sodelovali, raziskovali, do izraza je prišla njihova lastna aktivnost. Naučili so se slovensko himno in spoznali bonton ob prepevanju in poslušanju himne. Prav vsi otroci zdaj prepoznajo slovensko zastavo in vedo za pomen narisanih simbolov v grbu. Poimenujejo glavno mesto naše države in naštejejo glavne znamenitosti in značilnosti. Poznaajo sestavine za slovensko tradicionalno sladico – potico. Skozi celoten projekt pa smo negovali našo lepo slovenščino in se tako urili v jeziku, ki nas vsakodnevno spremlja in bogati.

Otroci so ob spoznavanju Slovenije razvijali pripadnost svoji državi in hkrati začutili utrip pomena kulturne dediščine in ohranjanja le-te. Naša dejavnost ob projektu Slovenija, od kod lepote tvoje? je bila za otroke zelo lepo doživetje in kot taka tudi sicer majhen, a dragocen prispevek k njihovem občutenju lepega, razveseljujočega, navdihujočega odnosa do naše domovine in naše države. Spoznali so, da je Slovenija majhna, a kljub vsemu raznolika ter naravno in kulturno pestra, bogata dežela.

LITERATURA

Bahovec, E., in drugi (1999) *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Valentinčič, J. (1981) *Sodelovanje s starši: priročnik za učitelje in vzgojitelje*. Ljubljana: Univerzum.